

Dossier 2: waarvoor dient het parlement?

INFOFICHES

Infofiche II.1: Wat doet het Brussels Hoofdstedelijk Parlement?

Vertrouwen aan de regering geven en de regering controleren

Het vertrouwen geven aan de regering

De regering moet bij haar aantreden uitdrukkelijk het vertrouwen van het parlement vragen. Dit vertrouwen bekomt de regering via een meerderheid (de helft +1).

Opgelet: Het parlement geeft dit vertrouwen niet voor de hele legislatuur! Het parlement kan door politieke evenementen het vertrouwen ook verwerpen, dat gebeurt door een motie van wantrouwen, als die motie wordt goedgekeurd dan betekent dit dat het parlement geen vertrouwen meer heeft in de regering. In de meest gevallen zal de regering dan ook ontslag nemen, men zegt dat de regering valt! Als het parlement eerst de regering geen vertrouwen geeft en dan nog eens een nieuwe Minister-President voorstelt, dan is de regering *verplicht* ontslag te nemen.

De regering controleren

- Door de ministers te interpellieren

Een parlamentslid kan één of meerdere ministers « interpellieren » dat betekent dat deze minister zich moet verantwoorden over een beleidsdaad, over een bepaalde situatie of over sommige aspecten van het beleid van de regering. Dit gebeurt alleen als het over een belangrijk probleem gaat uit het binnen- of buitenland.

Overzicht van het aantal interpellaties

Brussels Hoofdstedelijk Parlement (2015-2016)

	DEBATTEN	INTERPELLATIES	MONDELINGE VRAGEN	DRINGENDE VRAGEN
Plenaire vergaderingen	17	9	(*)	194
Commissies	115	432	555	(**)

(*)In de praktijk worden alle mondelinge vragen door het Bureau in uitgebreide samenstelling naar de commissies verwezen. (**)Het reglement van het Parlement stipuleert dat dringende vragen uitsluitend in plenaire vergadering kunnen worden gesteld.

- Door het stellen van parlementaire vragen

Dit is een andere (minder strenge) manier om de regering te controleren.

De vragen moeten kort en bondig geformuleerd worden. Indien de vraag schriftelijk geformuleerd is dan moet de minister er binnen de 20 dagen op antwoorden.

De vraag kan ook mondeling geformuleerd worden, dit gebeurt meestal in het Brussels Hoofdstedelijk Parlement in de bevoegde commissie.

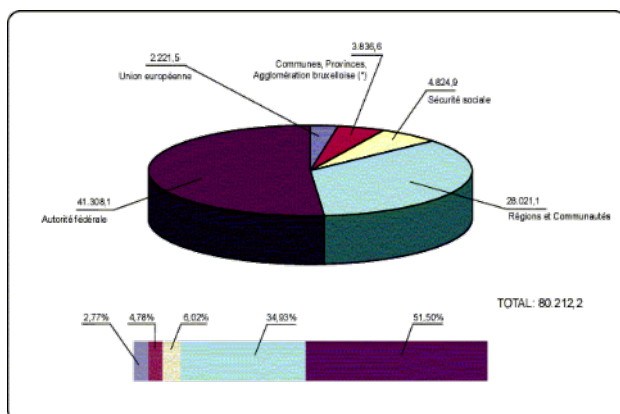
Vb. op 6 november 2017 stelde parlamentslid Carla Dejonghe een vraag aan de minister van mobiliteit en openbare werken betreffende de heraanleg van het busstation in Roodebeek en de gevolgen daarvan voor de overstapparking. De recente herinrichting van het busstation heeft de capaciteit doen dalen terwijl die net moet stijgen om de reizigers vlotter te laten doorstromen.

De minister antwoordde dat er inderdaad parkingplaatsen verdwenen zijn maar dat die gecompenseerd zullen worden in de nabije toekomst door een nog te bouwen parking in de buurt.

De begroting controleren

Het goedkeuren van de begroting is natuurlijk een van de belangrijkste taken van het Parlement. Welke zijn de inkomsten van het Gewest en waaraan gaat dat geld uitgegeven worden?

Het Gewest haalt haar inkomsten uiteraard vooral uit de belastingen, het is dus zeer belangrijk na te gaan waaraan dat geld uitgegeven wordt en dat er niet meer geld uitgegeven wordt dan dat er is !

De begroting moet ieder jaar worden vastgesteld. De regering moet jaarlijks verantwoording afleggen tegenover het parlement over de uitvoering van de begroting.

Uit het jaarverslag van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement 2016-2017. Zoals elk

jaar heeft de commissie de gewestbegroting besproken: voor 2017 worden de ontvangsten geraamd op 4.571.505.000 euro en de uitgaven op 4.661.471.000 euro aan vereffeningen en 5.299.389.00 euro aan vastleggingen.

Goedkeuren van de ordonnanties

Alleen de parlementsleden en de regering kunnen het initiatief nemen om ordonnanties te maken.

- Wanneer een minister een dergelijk initiatief neemt, noemt men dit een **ontwerp van ordonnantie**.
- Wanneer een parlementariër een initiatief neemt, noemt men dat een **voorstel van ordonnantie**.

Het idee over een nieuwe ordonnantie wordt uitgeschreven en voorgelegd aan de Voorzitter van het parlement. De Voorzitter verwijst het ontwerp dan naar een **commissie**.

Eens het voorstel of ontwerp behandeld en goedgekeurd is in de Commissie (het kan veranderd = geamendeerd of uitgebreid worden) kan het naar de **plenaire vergadering** verwezen worden.

Daar wordt het nogmaals besproken, tenslotte wordt erover gestemd. Indien een meerderheid het voorstel aanvaardt, verschijnt de tekst van de nieuwe wet in het Staatsblad. De regering moet dan alles in het werk zetten om de nieuwe wet uit te voeren.

Oprichten van onderzoekscommissies

Het Parlement kan parlementaire onderzoekscommissies oprichten indien er zich erge problemen voordoen in het Brussels gewest. Deze commissies kunnen oplossingen aanbrengen of mankementen in de maatschappij aanduiden.

Zo hadden we de onderzoekscommissie met betrekking tot het beheer van Samusocial. Deze onderzoekscommissie kwam tot de vaststelling dat er onrechtmatig vergoedingen worden gegeven aan de beheerders van Samusocial en deze teruggevorderd moeten worden.

Internationale verdragen ratificeren

Ratificeren betekent officieel goedkeuren. De akkoorden tussen België en andere landen moeten eerst goedgekeurd worden in het parlement vooraleer ze van toepassing worden. Indien de regio's en in ons land zijn dat de gewesten, deze verdragen ook moeten ratificeren, gebeurt dat in het parlement van de regio.

Vb. In 2014 ondertekende België het VN-wapenhandelsverdrag. Dit verdrag bevat criteria voor internationale wapentransacties. Vooral respect voor de mensenrechten en voor het internationale humanitaire recht. Uitvoer van wapens is verboden als er een risico bestaat dat ze zouden worden gebruikt voor genocides, misdaden tegen de menselijkheid of oorlogsmisdaden.

Op 10 februari 2014 diende het Brussels hoofdstedelijk Parlement een ontwerp van ordonnantie in om hetzelfde verdrag te ratificeren. Wat na bespreking ook gebeurde.

Infofiche II.2: Wat doet de regering?

Goed om te weten

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering bestaat uit een minister-president, vier ministers (twee Nederlandstalige en twee Franstalige) en drie staatssecretarissen. De Regering wordt om de vijf jaar verkozen door het Brussels Hoofdstedelijk Parlement (of de Brusselse Hoofdstedelijke Raad). Zij moeten verantwoording afleggen aan het Brussels Hoofdstedelijk Parlement.

Elke minister heeft een eigen kabinet (= een geheel van directe medewerkers) en werkt samen met de administratie die overeenstemt met zijn/haar bevoegdheden. De regering heeft alleen "toegewezen bevoegdheden". Dat betekent dat de regering alleen aangelegenheden mag regelen die door de Grondwet of in een ordonnantie aan hen toegewezen zijn.

De ministers worden NIET gekozen door het volk. Zij worden aangeduid door de partijen die de verkiezingen gewonnen hebben. Om als minister te worden aangeduid moet men niet per definitie aan verkiezingen hebben deelgenomen.

Taken van de regering

- Vertrouwen vragen aan het parlement

Na de vorming van een nieuwe regering legt de Minister-President in naam van de regering een **regeringsverklaring** af. Daarin legt hij in grote lijnen het **regeerakkoord** uit op basis waarvan de nieuwe regering gevormd werd. Het parlement stemt na die verklaring het vertrouwen in de nieuwe regering.

- Ordonnanties uitvoeren

Een ordonnantie heeft een algemeen karakter, in een ordonnantie staat niet alles tot in de kleinste details uitgeschreven. De regering moet ervoor zorgen dat die ordonnantie uitgeschreven worden in concrete regels waardoor ze uitvoerbaar worden.

- Het beleid uitstippelen – ordonnantie ontwerpen indienen

Heel wat bevoegdheden van de regering worden samen met het parlement uitgeoefend. In dat geval neemt de regering het initiatief om een ordonnantie-ontwerp uit te werken dat in het parlement wordt ingediend met de bedoeling die tekst een ordonnantie te laten worden. De regering doet dat voor:

1. het **opstellen van de begroting** (die door de parlementsleden moet worden goedgekeurd)
2. het **sluiten van verdragen** die door het parlement moeten goedgekeurd worden

De regering heeft de bevoegdheid om maatregelen te nemen voor de **handhaving van de orde, veiligheid, rust en gezondheid**.

Vb. de regering kan de politie inschakelen om te verhinderen dat grote evenementen (betogingen, voetbalwedstrijden, concerten) uit de hand zouden lopen.

- Overleggen

De ministers en de regering overleggen met de federale regering en andere deelstaatregeringen, met politieke partijen, met werkgevers en werknemers, met de media, met allerlei sociale organisaties, met de steden en de gemeenten, de universiteiten, de overheidsbedrijven.

Infofiche II.3: Het parlement en de regering

Het parlement controleert de regering op verschillende manieren

Een parlamentslid kan één of meerdere ministers « interpelleren »

Hoe gaat dat in zijn werk?

Het parlamentslid geeft een brief aan de Voorzitter waarin deelstaat dat hij/zij een interpellatie wenst te doen. De Voorzitter leest deze verklaring voor in het parlementhet parlement.

Het parlamentslid schrijft in het kort zijn/haar bedenkingen op en geeft het aan de minister. Deze kan dan zijn antwoord voorbereiden.

Het parlamentslid stelt de vraag mondeling aan de minister voor heel het parlement. De minister antwoordt, daarna mogen nog 3 andere sprekers het woord nemen.

Nadien kunnen moties ingediend worden. Een motie is een procedure waarbij het parlement al dan niet haar vertrouwen geeft aan de regering. Er bestaan verschillende soorten: een eenvoudige motie, een motie van wantrouwen, een motie van vertrouwen.

Een Parlements lid kan een parlementaire vraag stellen

Dit is een andere, minder strenge manier om de regering te controleren. De vragen moeten kort en bondig geformuleerd worden.

Indien de vraag schriftelijk geformuleerd is, dan moet de minister er binnen de 20 dagen op antwoorden.

Het parlement controleert de begroting van de regering

Het goedkeuren van de begroting is natuurlijk één van de belangrijkste taken van het Parlement.

Welke zijn de inkomsten van de deelstaat en waaraan gaat dat geld uitgegeven worden? De deelstaat haalt haar inkomsten uiteraard vooral uit **de belastingen**. Het is dus zeer belangrijk na te gaan waaraan dat geld uitgegeven wordt en dat er niet meer geld uitgegeven wordt dan er is!

Het parlement stemt het vertrouwen in de nieuwe regering

Op het moment dat een nieuwe regering aantreedt, vraagt zij het vertrouwen van het Parlement. Dat gebeurt door middel van een stemming. De regering moet de meerderheid van de stemmen krijgen om het vertrouwen te winnen.

Als de regering van bij het begin dit vertrouwen niet krijgt, dan zal het moeilijk worden om ordonnanties te ontwerpen – die nodig zijn om het regeerakkoord uit te voeren – te doen aanvaarden.

Als de regering dit vertrouwen niet krijgt, dan zal de begroting van die regering waarschijnlijk ook niet goedgekeurd worden en heeft de regering dus geen geld om het regeerakkoord uit te voeren.

De politieke partijen die samen een regering willen vormen, beschikken het best over een meerderheid in het parlement om te kunnen regeren.

Dat is tenminste het systeem zoals het in ons land bestaat. Maar men zou ook kunnen denken dat men een minderheidsregering maakt. Voor elk nieuw ordonnantie-ontwerp zou de regering dan moeten op zoek gaan naar een meerderheid om haar ontwerp te steunen.

Het parlamentslid en de minister

Het parlamentslid maakt deel uit van de wetgevende macht. Het parlamentslid is een lid van het parlement en wordt verkozen door het volk.

De minister maakt deel uit van de regering. De regering is de uitvoerende macht. De minister wordt niet rechtstreeks verkozen door het volk.

In de praktijk zijn bijna alle ministers parlamentsleden maar door het aanvaarden van hun mandaat van minister verliezen ze tijdelijk hun mandaat van parlamentslid. Na hun ontslag kunnen ze terug naar het parlement.

Infofiche II.4: De onderzoekscommissie

Als er zich een ernstig probleem voordoet in onze samenleving, kan Het Parlement van Volksvertegenwoordigers een **onderzoekscommissie** oprichten. Het Parlement **controleert** op die manier de regering en het politieke beleid dat door de vroegere regeringen gevoerd is geweest. Het werk in de onderzoekscommissie kan het huidige beleid verbeteren door veel **informatie** te verzamelen en aan elkaar te linken. De onderzoekscommissies kunnen **oplossingen** voorstellen of op **fouten** wijzen. Om dit te bereiken, kunnen de commissies **experts** aanstellen, **getuigen** ondervragen en een beroep doen op de rechterlijke macht om over te gaan tot een onderzoek.

De parlementaire onderzoekscommissies hebben **niet de macht om iemand in staat van beschuldiging te stellen** of om iemand te **veroordelen**. Deze bevoegdheid blijft voorbehouden aan de rechterlijke macht.

De leden van een onderzoekscommissie worden gekozen uit en door de leden van de plenaire vergadering. Zo hadden we de onderzoekscommissie met betrekking tot het beheer van Samusocial. Deze onderzoekscommissie kwam tot de vaststelling dat er onrechtmatig vergoedingen werden gegeven aan de beheerders van Samusocial en dat deze teruggevorderd moesten worden.

Infofiche II.5: Het parlement is een open huis

Het Parlement is een plaats waar belangrijke beslissingen worden genomen voor de burgers. Het Parlement wil een open huis zijn opdat iedereen zou weten wat er gebeurt.

De plenaire vergaderingen zijn openbaar

De plenaire vergaderingen hebben in principe plaats op vrijdag. Iedereen kan ze bijwonen door zich aan het bezoekerscentrum aan te melden in het bezit van zijn identiteitskaart. Je krijgt dan toegang tot de bezoekerstribune.

Bijna alle commissievergaderingen zijn openbaar

Hier gelden dezelfde regels als voor het bijwonen van de plenaire vergadering.

Niets van wat in het parlement gezegd wordt, is geheim

Alle mondelinge interventies worden gepubliceerd in de taal waarin de interventie plaats vond. Er wordt ook **een beknopte verslaggeving gepubliceerd van de debatten** in het Nederlands en in het Frans. Al deze documenten kunnen geraadpleegd worden **op de site van het Brussels Hoofdstedelijk Parlement** (rechtstreeks en in archiefvorm).

En dan is er nog **de 4de macht of de pers**: de kranten, de radio en de televisie berichten alle dagen over de parlementaire activiteiten. De geaccrediteerde pers krijgt toegang tot het parlement. Met een speciale aandacht voor de donderdag omdat er dan in principe plenaire vergadering is.

De website van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geeft een overvloed aan informatie:
<http://be.brussels/brussel>

Infofiche II.6: De legislatuur en de zittingen

De legislatuur (in principe vijf jaar)

De parlementsleden worden verkozen voor vier jaar. Deze periode wordt de **legislatuur** genoemd. De legislatuur kan korter zijn door de ontbinding van het parlement.

Begin

Na de verkiezingen heeft het Parlement 2 maanden, na de ontbinding van het vorig Parlement, om zich opnieuw samen te stellen.

De eerste vergadering na de verkiezingen wordt voorgezeten door de vorige voorzitter van het Parlement of, als de oude voorzitter niet meer zetelt, door het lid van het Parlement dat er het langst aanwezig is, bijgestaan door de vier jongste leden van het Parlement.

Hun eerste taak bij het begin van een nieuwe legislatuur is het controleren van de geloofsbrieven van de leden. Ze moeten de verkiesbaarheid van de leden controleren en kijken of hun verkiezing ordentelijk is verlopen.

Alle leden van het Parlement worden aan deze controle onderworpen. Daarna leggen de afgevaardigden in een publieke plenaire vergadering de eed af.

Einde

De legislatuur wordt gesloten met een handeling van ontbinding. Deze handeling omvat een oproep aan de kiezers om binnen 40 dagen te stemmen en een oproep om een nieuw Parlement op te richten binnen de 2 maanden.

De zitting (in principe één jaar)

De zitting is de jaarlijkse periode waarin het parlement zijn vergaderingen houdt. De zittingen vangen aan in het begin van oktober.

Duur van de zitting

In de loop van het parlementaire werkjaar, zijn er drie onderbrekingen: de kerstvakantie, de paasvakantie en de zomervakantie (van 20 juli tot het einde van september).

Infofiche II.7: Meerderheid en oppositie

De regering krijgt steun van het parlement

Zonder de steun van het parlement, kan de regering niet werken. Voor het goedkeuren van een ordonnantie zijn er volgende vereisten:

- de meerderheid van de leden van het parlement moet aanwezig zijn
- de meerderheid van de uitgebrachte stemmen moet een ja-stem zijn

Indien een regering wil werken, moet ze de steun krijgen van ten minste 45 afgevaardigden (de helft +1) op een totaal van 89 leden.

De politieke partijen in het parlement die de regering steunen, vormen de **meerderheid**. De andere partijen in het parlement vormen de **oppositie**.

Oppositie: personen, partijen of bewegingen die de zittende regering niet steunen en een ander beleid willen

De oppositie wordt dus gevormd door de partijen die geen deel uitmaken van de regerende meerderheid of coalitie.

Coalities

In de politiek is een coalitie een samenwerking tussen verschillende partijen om de meerderheid te vormen.

Bij de verkiezingen wordt in België het systeem van de "evenredigheid" gebruikt. Dit betekent dat de zetels verdeeld worden over de verschillende partijen in verhouding tot het aantal behaalde stemmen.

Omdat we bij de verkiezingen zeer zelden een partij hebben die meer dan 50% van de stemmen binnenhaalt, is er dus ook zeer zelden een meerderheid van 50% in het Parlement.

De winnende partij(en) moet(en) dus met andere partijen samenwerken om de meerderheid in het Parlement te halen.

De partij die de meeste zetels gehaald heeft bij de verkiezingen, is de partij die het initiatief neemt om met andere partijen te onderhandelen over welke punten zij eventueel samen willen werken in een regering.

Infofiche II.8: negatief beeld van het parlement

Als men op de televisie de beelden van het Parlement of de Senaat ziet, ziet men dikwijls **een bijna leeg halfrond**. De enkele parlementsleden die aanwezig zijn, lezen hun krant of zijn rustig met elkaar aan het praten. Hoe komt dat?

Wanneer de camera's filmen, is het **echte politieke werk** al dikwijls achter de rug. Het is in de **commissies** dat de grondige bespreking en analyse van ordonnantie-ontwerpen en ordonnantie-voorstellen gebeurt. En daar wordt niet gefilmd...

Op het moment van de stemmingen worden de parlementsleden opgetrommeld om hun stem uit te brengen.

Maar het moet ook gezegd worden dat:

sommige parlementsleden hun werk niet goed uitvoeren.

soms de werkwijze omgekeerd evenredig is aan de populariteit. Vele ijverige parlementsleden zijn dikwijls nobele onbekenden. De echte parlementsleden werken dikwijls uit het licht van de schijnwerpers. Veel mediabelangstelling staat niet altijd gelijk aan veel parlementair werk!

Enkele opmerkingen over de lege zitjes en hard werken in het parlement:

"Het beeld dat de mensen krijgen is enkel deze van de plenaire zittingen. Wat daar gebeurt, is enkel een herneming van een debat dat reeds plaats had in een commissie. Men filmt deze vergaderingen in de commissies niet – waar de medewerking heel groot is – omdat dat verboden is." Stef Goris (Open VLD)

"Er zijn sommige parlementsleden – ik noem ze de '16.15 uur-lichting' – die woensdag om kwart na vier even binnenkomen om te stemmen. Dan zijn ze weer weg. Er zijn ook anderen die er wel altijd zijn, maar geen inspanning leveren." Jan Peumans (N-VA)

"Burgemeesters en schepenen vind je zowel bij de actieve als bij de luie exemplaren. Het probleem is vaak dat een aantal backbenchers vooral of uitsluitend lokaal actief willen zijn en hun parlamentszitje beschouwen als een beloning voor hun plaatselijke populariteit." Winckelman (journalist De Standaard)

DOSSIER 2: WAARVOOR DIENT HET PARLEMENT?

ANTWOORDFICHES

Antwoordfiche II.1: Wat doet men in het Parlement?

Noem vijf punten en leg ze uit.

Je vindt het antwoord op deze vraag in infofiche II.1.

Om je te helpen: Kijk goed naar de tussentitels.

Let op: het is niet de bedoeling dat je gewoon de tekst kopieert. Lees de tekst goed, begrijp hem en antwoord in je eigen woorden.

Antwoord (8-10 lijnen):

[illegible]

Antwoordfiche II.2: Wat doet een regering?

Leg uit in je eigen woorden.

Je vindt het antwoord op deze vraag op infofiche II.2.

Om je te helpen: kijk goed naar de tussentitels.

Let op: het is niet de bedoeling dat je gewoon de tekst kopieert. Lees de tekst goed, begrijp hem en antwoord in je eigen woorden.

Antwoord (8-10 lijnen):

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Antwoordfiche II.3:

a) Heeft het Parlement macht over de regering? Zo ja, welke macht?

Je vindt het antwoord op deze vraag op infofiche II.3.

b) Wat is het belangrijkste verschil tussen een parlamentslid en een minister?

Om je te helpen: som niet gewoon alle taken op maar leg in je nota's de nadruk op de belangrijkste verschillen.

Antwoord:

[illegible]

EEN PARLEMENTSLID	EEN MINISTER

Antwoordfiche II.4:

leg in eigen woorden uit wat het verschil is tussen het werk van het parlement en het werk van de regering

- Eigen woorden! Vergelijk dus je antwoorden van vraag 2 en 3.

Antwoord (8-10 lijnen):

HET PARLEMENT	DE REGERING

Antwoordfiche II.6: Hoe kom je te weten wat er allemaal in het parlement gebeurt?

Je vindt het antwoord op deze vraag op infofiche II.6.

Om je te helpen: Beperk je door een aantal mogelijkheden op te sommen.
Let op: het is niet de bedoeling dat je gewoon de tekst kopieert. Lees de tekst goed, begrijp hem en antwoord in je eigen woorden.

Antwoord (5-6 lijnen):

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Antwoordfiche II.7:

a) Hoeveel maanden op een jaar werkt het Parlement?

Je vindt het antwoord op deze vraag op infofiche II.7.

b) Eens verkozen, hoeveel jaar blijft het Parlement normaal onveranderd?

Om je te helpen: kijk goed naar de tussentitels.

Let op: het is niet de bedoeling dat je gewoon de tekst kopieert. Lees de tekst goed, begrijp hem en antwoord in je eigen woorden.

Antwoord (8-10 lijnen):

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Antwoordfiche II.8:

a) Wat betekent "de meerderheid hebben" in het Parlement?

(a) Je vindt het antwoord op deze vraag op infofiche II.8.

b) Wie wordt er aangeduid met "de oppositie"?

Let op: het is niet de bedoeling dat je gewoon de tekst kopieert. Lees de tekst goed, begrijp hem en antwoord in je eigen woorden.

c) Welke partijen zitten er nu in de meerderheid?

Kijk naar het blad met de zetelverdeling in het Parlement

d) Welke partijen zitten in de oppositie in het Parlement?

Antwoord (8-10 lijnen):

[illegible]

